

KÖNYVTÁRI KIHÍVÁS

Határtalan olvaShow

Magyarul olvasó Kárpát-medencéért program
(Kiválósági különkategória)

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

KATONA
JÓZSEF
KÖNYVTÁR

Kecskemét

Könyvtári
Kihívás

Tartalom

Erdélyi partnerintézmények	3
Kájoni János Megyei Könyvtár – Csíkszereda.....	3
Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár – Gyergyószentmiklós	3
Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár – Székelyudvarhely.....	3
Miért választottuk őket?.....	4
Programjavaslatok – közös kérésük alapján	4
Program- és eredmény-beszámolók az egyes könyvtárakban	5
Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár.....	5
Csíkszeredai Megyei Könyvtár.....	5
Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár.....	5
A programok hatása a látogatottsági és kölcsönzési mutatókban	5
Bővített együttműködések, többfrontos hálózatépítés	6
Székelykeresztúri Városi Könyvtár.....	6
Pélmonostori Városi Könyvtár (Horvátország)	6
Regionális és határon túli szakmai konferenciák	7
Regionális könyvtári konferencia (Kecskemét, 2025. május 30.)	7
18. Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája (Csongrád, 2025. június 1–2.)	7
„A jövő könyvtára” szakmai konferencia (Székelyudvarhely, 2025. augusztus 28–29.)	7
Összegzés – hatások és fenntarthatóság	7

Határtalan olvaShow

Szakmai beszámoló

Erdélyi partnerintézmények

A Könyvtári Kihívás pályázat keretében kiemelt céllal kerestünk fel **három, Erdélyben működő magyar nyelvű könyvtárat**, kérve együttműködésüket a program megvalósításában, olvasásnépszerűsítő tevékenységeik erősítésében.

Kájoni János Megyei Könyvtár – Csíkszereda

Igazgató: Gyulai Arthur

Ez a közel százéves intézmény Csíkszereda kulturális életének egyik tengelyköve, ahol a magyar ajkú lakosság száma a teljes lakosság 81,65 %-a, 18 156 fő (2021-es népszámlálási adat). Az anyanyelvi nevelés és a közösségi könyvtári programok sokszínűsége évről évre új szintekre emelkedik. A könyvtár a térség identitásőrző központja – alkalmi székely ünnepek, helytörténeti kutatások szervezője, kiadványok szerkesztője és készítője. A jövő magyarul beszélő nemzedékének olvasóvá nevelése céljából rendszeresen szervez irodalmi esteket, nyári olvasótáborokat, Szabó Lőrinc-felolvasó maratont, mely programok révén gyerekek ezreit mozgatja meg minden évben.

Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár – Gyergyószentmiklós

Igazgató: Vincze Csilla Mária

Gyergyószentmiklós városának központi könyvtára a teljes lakosság 74 %-át, 15 762 főt (2021-es népszámlálási adat) kitevő magyar ajkú lakosság széles körű kulturális közösségi életének alapja. Városi könyvtárként aktív résztvevője a közép-erdélyi könyvtári hálózatnak. Számos társintézménnyel működik együtt – helyi művelődési házak, falukönyvtárak, civil szervezetek – és ennek kapcsán erősíti elérési hatókörét. Rendszeresen szervez mesemondó versenyeket, interaktív irodalmi játékokat, melyeken neves magyar kortárs szerzők, illusztrátorok meghívásával a magyarul olvasás népszerűsítését erősíti.

Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár – Székelyudvarhely

Igazgató: Szőcs Endre

Székelyudvarhely a térség nagy hagyományú kultúraközvetítő intézménye, regionális szerepvállalással. Székhelyén a lakosság 87%-a, 31 335 fő magyar ajkú (2021-es népszámlálási adat). Évente megrendezik – részben könyvtári szervezéssel – a „Székely Hang” helyi irodalmi fesztivált, amelynek keretében fiatal alkotók, zenei és színházi produkciók jelennek meg. A helyi magyar közösségbe ágyazott működése során jelentős részt vállal a helyi református és katolikus iskolák kulturális programjaiban – irodalmi, történelmi, helytörténeti együttműködések révén. Az anyaországgal való kapcsolatai révén is erősíti a magyar identitást a közvetített értékrendszeren keresztül.

Miért választottuk őket?

Mindhárom könyvtár **jelentős magyarajkú közegben** működik – mély gyökerekkel az anyanyelvi kötődésben, magyarságtudatban, irodalomhoz való kapcsolódásban. Tevékenységük alapja a magyar nyelv generációról generációra való örökítése, a közösségi identitás fenntartása, a kultúra védelme – mindez oly módon, hogy a könyv mint időtálló értékhordozó közösségi letéteményeseivé váltak.

Ezért volt kiemelten fontos, hogy ilyen **széles kapcsolati tőkével és elismertséggel** bíró intézményeket vonjunk be, különösen az anyaországon kívüli magyar gyermekek és fiatalok eléréséért, ösztönzéséért.

Programjavaslatok – közös kérésük alapján

Az előzetes felmérések, egyeztetések során közösen alkottunk meg többféle programot, amelyek közül a könyvtárak maguk választották ki azokat, amelyek legjobban illeszkednek saját eszköztárukhoz és közösségük igényeihez. Kiemelten két nagy témát dolgoztak ki:

1. „Hunyadinak nem volt párja a fejedelmek között.”

- **Felolvasó klubok** Bán János szerző kedvelt, tizenköt kötetes **Hunyadi-sorozatára** építve, havi rendszerességgel, saját helyben szervezve.
- **Író–olvasó találkozó** Bán Jánossal (kecskeméti szerző, önkormányzati képviselő is), mely 2025. áprilisában megrendezésre került Észak-Erdélyben – Székelyudvarhelyen 2025. április 27-én, a helyi könyvtár színes eseményekkel kapcsolódott a programhoz.
Ezen az alkalmon **210 fő vett részt**, jelentős számú gyermek, fiatal és középkorú érdeklődő – ami erős érdeklődés mutatója, az esemény után drasztikus keresletnövekedést tapasztaltunk a Hunyadi-kötetek iránt Székelyudvarhelyen.

2. Irodalom-birodalom gyerekeknek

- **Mesék Mátyás királyról** – a Kecskemétfilm Kft. Mozgókép-sorozatához kapcsolódóan interaktív gyermekfoglalkozások Mátyás személyét bemutatva, kreatív, dramatikus és kézműves elemekkel.
- **Kortárs magyar versek** – Lackfi János „Szilágyi Örsébet e-mailjét megírta” című műve alapján szervezett játékos foglalkozások, amelyek célja a verseken keresztüli nyelvi érzékenység és irodalmi öröm közvetítése.

A felnőtteknek szóló programokat a könyvtári munkatársak, helyi partnerek tanácsai és eszközei mentén szervezték, hiszen helyben ez a gyakorlat jól bevált – és kifejezetten erős volt már eddig is a magyar történelem iránti érdeklődés. Hunyadiék alakjai (János, Mátyás) kultusza pedig kivételesen erős Erdélyben.

Program- és eredmény-beszámoló az egyes könyvtárakban

Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár

- **Író–olvasó találkozó Bán Jánossal** – 2025. április 27., 210 fő részvétel – jelentős igény-generálás Hunyadi-kötetekre.
- **Gyermekfoglalkozások**, papírszínház, kézműves elemek – ismételt foglalkozások új csoportoknak, ami a közösségi igényeket is jelezte.

Csíkszeredai Megyei Könyvtár

- **Szabó Lőrinc-felolvasó maraton** – 2025 márciusában:
 - **150 fő vett részt személyesen** a könyvtár épületében,
 - további lokális csatlakozók – iskolák, óvodák, szervezetek – egymás otthonában.
 - **29 395 olvasó online** (Szlovákia, Szerbia, Belgium, Kanada, Egyesült Királyság, Svájc), alkalmanként élő közvetítéssel. Ez az esemény új dimenziót nyitott a közösségi olvasásban és közösségteremtésben.

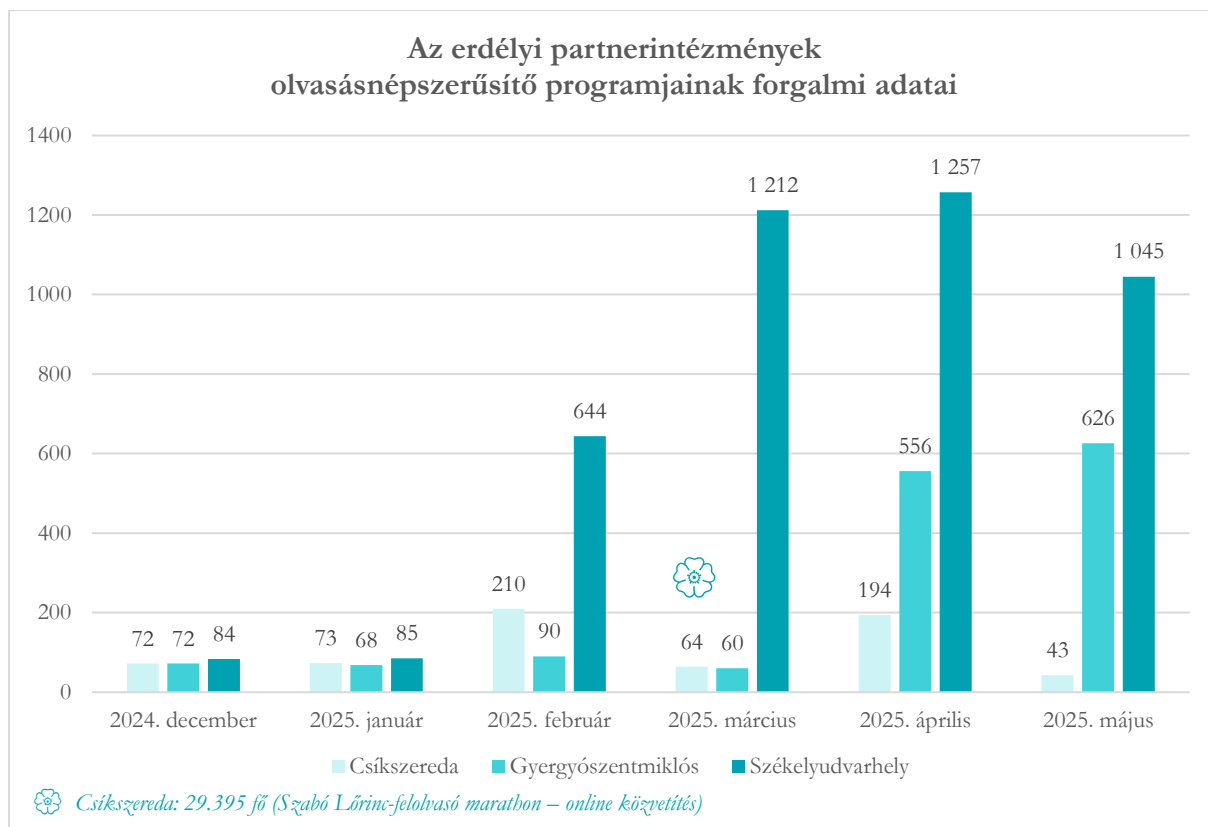
Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár

- A rendezvény idején ugyan revizori ellenőrzés zajlott, de a könyvtár – a helyi szakemberek aktív részvételével – gyorsan reagált, és kisebb közönséggel, helyileg motivált formában biztosította a nyilvános programokat a Hunyadi-, Mátyás- és verselemekkel.
- Ismételten bebizonyosodott, hogy a könyvtár tevékeny szereplő a város kulturális életében – a helyi közösségi terek aktív fenntartójaként.

A programok hatása a látogatottsági és kölcsönzési mutatókban

Az első időszakban a programhatások még mérsékeltek voltak (stagnálás), de amikor elkezdtek sorozatban zajlani a felolvasó klubok, gyermekfoglalkozások, író–olvasó találkozók, írók, költők, filmes közreműködések, drámapedagógiai, mesemondó, papírszínházas események, egyértelmű növekedés indult el:

- **Látogatószám** – stabil havi emelkedés; vasárnapi rendezvényeken is mintegy 30–50%-kal nőtt a bekapcsolódók száma.
- **Kölcsönzések száma** – Hunyadi-, Mátyás-, Lackfi-versek, gyermekirodalom új jelenségekre irányuló folyamat volt. Más új tartalmak (papírmásé kiállítás, március 15-e ünnepség, Zöld Hét, filmes projektek) is sok új kölcsönzést eredményeztek.
- **TV2 Hunyadi-sorozat hatása** – 2025. március–áprilisban, amikor a népszerű filmsorozat futott Magyarországon, a magyar ajkú közösségek körében a téma iránti érdeklődés látványosan növekedett – nőtt a könyvtárakban az olvasási kedv, a program- és kölcsönzés-élmény is.
- A statisztikai adatokban is ugyanez a növekedés volt érzékelhető (15-40%-os éves emelkedés az érintett könyvtárakban).

Bővített együttműködések, többfrontos hálózatépítés

Nem csupán a három erdélyi könyvtár tagja az együttműködésnek:

Székelykeresztúri Városi Könyvtár

Igazgató: Máté Edit

- Rendszeres kapcsolattartási, könyvadományszervezési tevékenység folyik, a fölőspéldányokból válogatjuk a magyar nyelvű irodalmakat – gyermek és felnőtt szak- és szépirodalmat egyaránt.
- Ebben az évben a Hunyadiakhoz kapcsolódó gyermekfoglalkozásokat is megszervezték a Katona József Könyvtártól kapott forgatókönyvi-módszertani segédanyagok segítségével.

Pélmonostori Városi Könyvtár (Horvátország)

Igazgató: dr. sc. Marija Kretić Nađ

- Többéves partneri együttműködés jellemzi kapcsolatunkat. A “Könyvtárosok vendégségben” programokon keresztül óvodásoknak és iskolásoknak tartottunk anyanyelvi, mese-központú, VR- és robotika-foglalkozásokat.
- 2025 áprilisában Vörösmarton óvodások, Laskón 6–7. osztályosok részére robotika és VR témájú mesés, anyanyelvükre referáló élménypedagógiai foglalkozások valósultak meg.
- Könyvadományt is juttattunk el hozzájuk: 2024. április 19-én 62 kötet (204 592 Ft értékben) felnőtt irodalmat, továbbá 112 gyermek- és ifjúsági kötetet (135 573 Ft értékben) adományoztunk a kórógyi általános iskolának is.

Regionális és határon túli szakmai konferenciák

Regionális könyvtári konferencia (Kecskemét, 2025. május 30.)

- Téma: „Múlt nélkül nincs jövő... – digitális lehetőségeken innen és túl a könyvtárakban.”
- Résztevők: Katona József Könyvtár és régiós hatáskörébe tartozó megyei könyvtárak kollégái, valamint a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár képviselői.
- A konferencián a csíkszeredai vízkatasztrófa, illetve a gyergyószentmiklósi könyvtárat érintő revizorhatósági vizsgálat miatt ezen két erdélyi könyvtár igazgatója nem tudott személyesen részt venni.
- Szócs Endre igazgató előadása új, olvasásnépszerűsítő jó gyakorlatokról – digitális és térségi innovációkról szólt.

18. Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája (Csongrád, 2025. június 1–2.)

- Katona József Könyvtár delegációja ismét részt vett; csatlakoztak a Székelyudvarhelyi és immár a csíkszeredai kollégák is.
- Bemutatásra kerültek olvasásnépszerűsítő programok, élményalapú gyermekfoglalkozások, olvasó klubok, papírszínház, drámajátékok – visszajelzések és jó gyakorlatok formájában.

„A jövő könyvtára” szakmai konferencia (Székelyudvarhely, 2025. augusztus 28–29.)

- Hetedik alkalommal rendezik meg – a Kárpát-medencei magyar könyvtári szakmai közösségek nemzetközi fóruma.
- A Katona József Könyvtár delegációja minden alkalommal képviseltetett és most képviselteti magát; a személyes találkozások, közös tervezések itt is folytatódnak, a szakmai kapcsolatok további sokszorosításával – a közös cél: a „magyarul olvasó Kárpát-medence”.

Összegzés – hatások és fenntarthatóság

A **három erdélyi könyvtár** – Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Székelyudvarhely – mélyen beágyazott a magyar közösségek életébe, jelentős infrastrukturális és szakmai háttérrel rendelkeznek. Együttműködésünk révén:

- **Helyi és nemzetstratégiai célokat is szolgálnak** – magyar nyelvi kultúra, identitás, történelem átörökítését támogatják.
- **Programjaik bátran innovatívak és közösséget építők** – havi felolvasó klubok, író-olvasó estek, gyermek-irodalmi foglalkozások, interaktív projektek, filmhűséges feldolgozások.
- **Látogatók és kölcsönzési mutatók folyamatosan nőnek**, melynek különös lendületet adott a tévésorozatokhoz kapcsolódó tematika.
- **Kiterjedt határon túli hálózat** épült – Székelykeresztúr, Pélmonostor, Kórógy, spanyolországi, kanadai, brit, svájci online kapcsolatok – mindezeket az anyanyelvi dokumentumellátással is segítették.
- **A szakmai konferenciákon való részvétel** közös tervezést biztosít egy hosszú távú, közös magyar könyvtári szolgáltatási modellre – fenntartható olvasásnépszerűsítéssel, regionális és digitális adaptációkkal.

Zárásként megállapíthatjuk: **a program sikeresnek bizonyult.** A csatlakozott erdélyi könyvtárak – mint közösségi kulturális szolgáltatók – önmagukban is jelentős eredményeket értek el az olvasásnépszerűsítés terén. A közös szakmai támogatásunk nemcsak a látogatói és kölcsönzési mutatókban hozott javulást, hanem hosszabb távú szakmai elköteleződést és szorosabb határon túli kapcsolatrendszert is eredményezett. Az együttműködés által kialakult rendszer tovább bővíthető, erősíthető akár új programokkal, szerzői együttműködésekkel, valamint anyagi-technikai támogatással.

A partnerség jegyében a fiatalok olvasóvá nevelésének módszertani lehetőségeit/tapasztalait megosztani, a magyarul olvasást segítő újabb és újabb, magyar nyelvű irodalmi alkotások gyűjtését vagy az ezt biztosító adománygyűjtést, az anyagi lehetőségektől függően - személyesen vagy online - szakmai konferenciákon való közös részvételt, anyaországi és erdélyi tapasztalatszerző látogatókat igyekszünk megszervezni.

Az eddig elért eredmények révén már most látszik: a magyar könyvtári hálózat Kárpát-medencei magja egy új, fenntartható alapra került, amely a magyar identitás erősödését, a generációk közti együttlétet, a magyar kultúra élményorientált átadását szolgálja.

Kecskemét, 2025. június 11.

Bujdosóné Dr. Dani Erzsébet
könyvtárigazgató,
habilitált egyetemi docens

